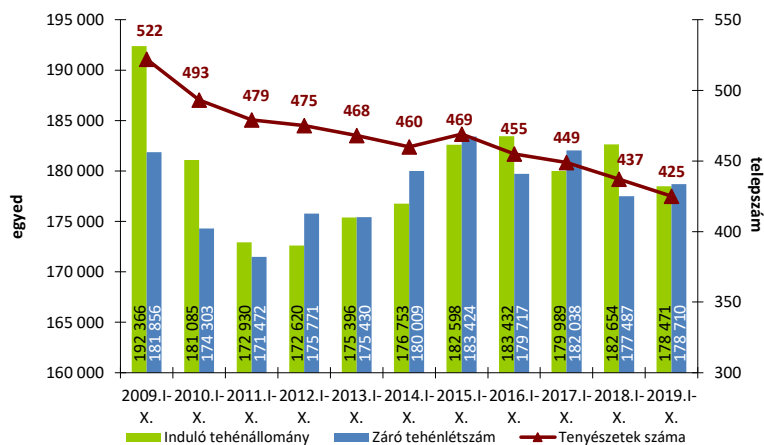

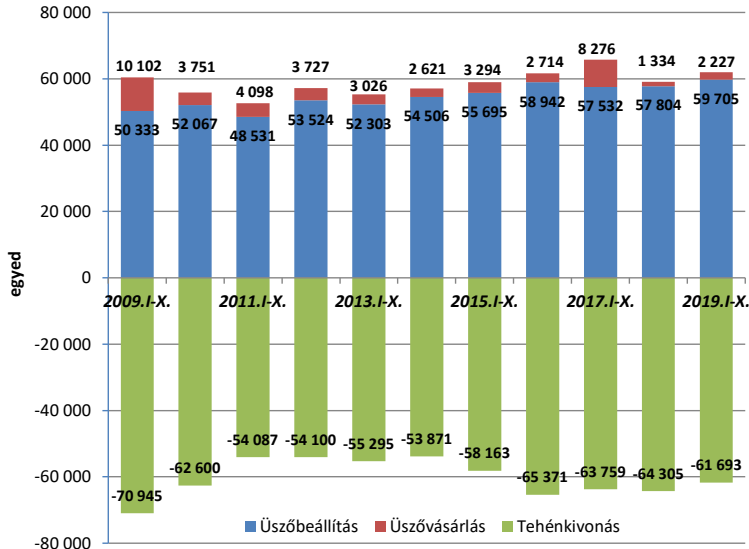
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSÁMA (DB, 2009-2019. I-X. HÓ)

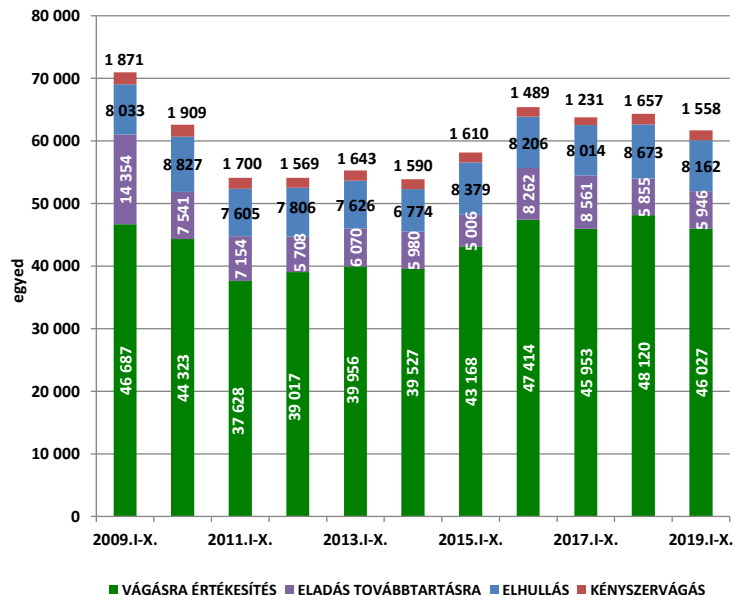
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehénállományok száma 2019 októberében hárommal csökkent az előző hónaphoz képest, és 12-vel kevesebb (-2,7%), mint tavaly októberben. 2019. október végén 1223-mal több (+0,7%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehénállományok száma az elmúlt 10 év alatt 18,6%-kal (-97) kisebbedett, de 2009 október óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 3,1 ezer eggyel (-1,7%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 348-ról 420-ra nőtt (1. ábra).

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019. I-X. HÓ)

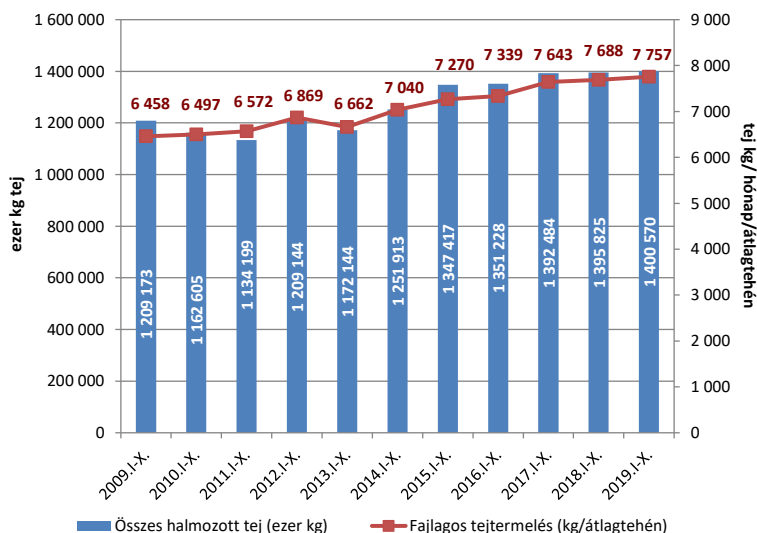
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyésztők januári 1-jei induló tehénlétszáma 2018-ról 2019-re – egy év alatt – jelentősen csökkent (-4.608 tehén; -2,5%), de az állomány 2019 első tíz hónapjában enyhén bővült (+239 egyed; +0,1%), bár a 2018. évi induló állományt nem éri el. A bővülés elsődleges oka, hogy 2019 első tíz havában a tehénkivonások száma jelentősen csökkent (-2.612 egyed; -4,1%) a tavalyi év hasonló időszakához képest, ugyanakkor az üszövásárlások száma kétharmadával, 66,9%-kal nőtt (+893) és – az állománypótlás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma is nőtt (+1.901 egyed; +3,3%). Így összességében az állománypótlás mértéke enyhén meghaladta a kivonásokét (2. ábra).

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019. I-X. HÓ)

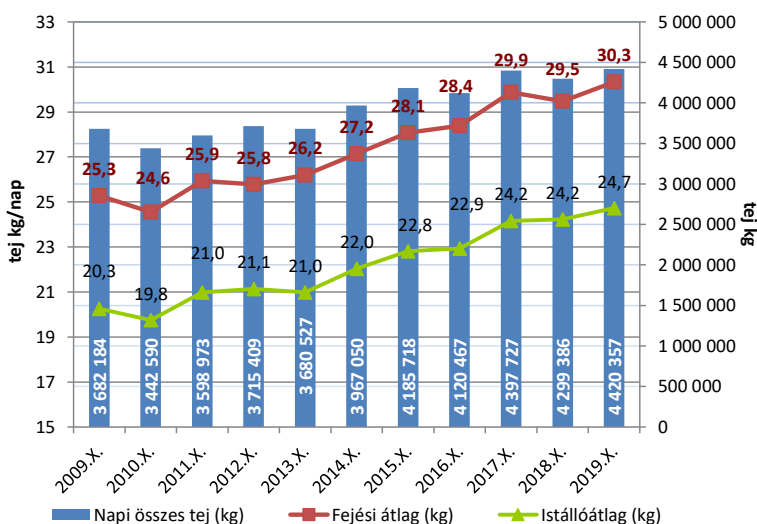
2019 első tíz hónapjában az állományból kivont tehenek 74,6%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 46.027 volt), ami rekord magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,5%-áért (1.558 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami átlagos arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 13,2%-a (8.162 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya továbbra is alacsony volt (9,6%, 5.946 egyed) az elmúlt 10 évben. 2019 első tíz havában az induló tehénállomány 25,8%-át selejтеzték, 0,9%-át kényszervágták, 4,6%-a elhullott, 3,3%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 34,6%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető (3. ábra).

4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-X. HÓ)

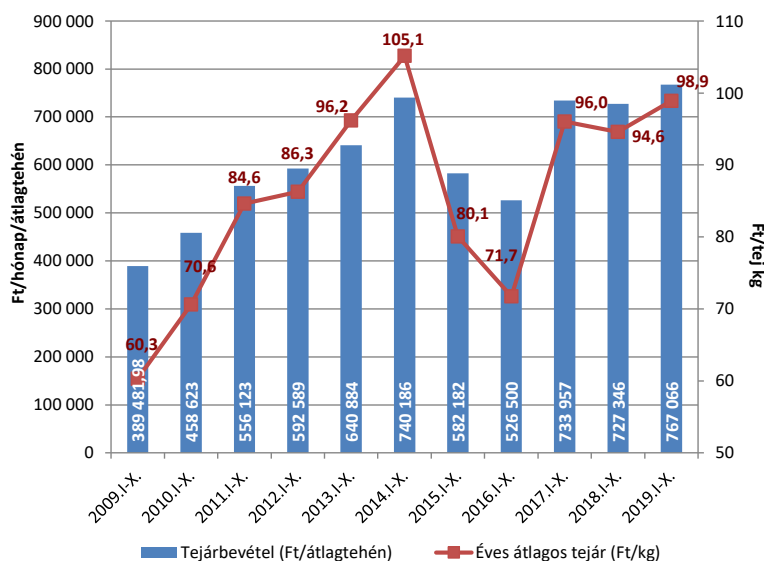
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2019 első tíz havában minimálisan nőtt (+4,75 millió kg; +0,34%) 2018 első tíz havához képest, és meghaladta az 1,4 milliárd kg-ot. Az első tíz havi fajlagos tejtermelés 7.757 kg-ra nőtt (+69 kg; +0,9%). 2009 és 2019 első tíz hónapját vizsgálva a fajlagos tejtermelés növekedése 20,1%-os (!) volt (+1299 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 191,4 millió kg-mal (+15,8%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe csökkenése miatt (4. ábra).

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. X. HÓ)

2019 októberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év októberi termeléséhez viszonyítva nőtt (+120,9 ezer kg, +2,8%), és meghaladta a 2017-es termelési szintet. 2018. október havához képest mind a fejési átlag (+0,85 kg, +2,9%), mind az istállóátlag nőtt (+0,51 kg, +2,1%) elérve az elmúlt 10 év legnagyobb értékeit. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 738 ezer kg-mal nőtt (+20,0%), a fejési és istállóátlag 5,05, ill. 4,48 kg-mal lett több (+20,0%, ill. +22,1%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és összességében további növekedésre számíthatunk (5. ábra).

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. I-X. HÓ)

A tehenenkénti tejárbevétel 2019 első tíz hónapjában 767,1 ezer Ft volt átlagosan, 5,5%-kal nőtt 2018 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb első tíz havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 0,9%-os és a tejár 4,5%-os növekedése volt 2018 első tíz hónapjához képest. 2009 hasonló időszakához képest a tejárbevétel közel megkétszereződött (+96,9%), aminek oka a fajlagos tejtermelés 20,1%-os és a tej árának 64,0%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2019 első tíz havában jellemzően a 97-100 Ft/kg-os ársávban mozgott, de 2019 szeptemberében már túllépte a 100 Ft/kg-ot. A nyerstej kiviteli ára meghaladta a 110 Ft/kg-ot, így továbbra is több mint 10%-kal nagyobb a beföldi felvásárlási áránál. A globális és az európai uniós nyerstej és tejtermékek felvásárlási és tőzsdei áraiban jelentős mozgás továbbra sincs, a hazai nyerstejárakban enyhe emelkedő tendencia érvényesül (6. ábra).

Dr. Ózsvári László
Állatorvostudományi Egyetem